

darabok gyűjteményéből áll. Ezen könyvtárak nem csak azért értékesek, mert számos olyan mű található meg bennük, amelyek nyomtatásban nem jelentek meg, s így ritkaság-számba mennek, hanem azért is, mert a meglevő, úgynevezett sugópéldányokban, a sugók szokása szerint rendesen bele van jegyezve az akkori szereposztás is, illetve az újabb betanulások szinlapja. Továbbá ezekben a könyvekben benne vannak a nyomtatásból kihagyott, vagy csak utóbb vált általános használatú azon szövegbetűk, (notabene), amelyek sokszor annyira felhalmozódtak évtizedek alatt az egyes darabokban, hogy az egész darabot megváltoztatták. (Molnár és gyermeke, Falu rossza, Lumpácius Vagabundus stb.) De a budapesti színházak könyvtáraiban mindezen felül számos eredeti nyomtatvány, szinlap és kézirat is fekszik. Így azután a színházi könyvtárak a nagyobb színházakban két részre oszlottak, u. m.: muzeális könyvtára és műsor könyvtára. Az előbbibe sorolták a már műsoron nem levő darabokat, a különböző nyomtatványokat és szinlapokat, míg az utóbbiba kizárólag a műsoron szereplő, használatban levő szindarabok példányait. Az első muzeális és színésztörténeti célokat szolgál, míg a másodikkal csak gyakorlati jelentősége van. A régebbi színigazgatók közül értékes és nagy könyvtára volt Kelenyi Dávidnak, Komlóssy Ferencnek, utjabban: Krecsányi Ignácnak, Makó Lajosnak, Rakodczay Pálnak, Janovics Jenőnek, Leszkay Andrásnak stb. De nagyszerű anyag halmozódott fel a szegedi, nagyvárad, debreceni és székesfejérvári színházak könyvtáraiban is. A fővárosi színházak könyvtárai közül messze kiemelkedik a Nemzeti Színház és az Operaház könyvtára. (L. o.)

Szinházi könyvtáros. Rendszerint egy segédszínészt bíznak meg a színházi könyvtár kezelésével. Minél nagyobb a társulat, annál nagyobb a könyvtár is. Erről pontos jegyzéket szoktak vezetni, amelyből könnyen meg lehet állapítani a könyvtár állományát. (Sugókönyveket, partitúrákat, hangjegyeket, szerepeket, rendezőpéldányokat stb.)

Szinházi közönség, a színházlátogatók, a színházi előadás meghallgatására megjelentek összessége. Természetrajza megállapíthatatlan, országszerinte társadalmi osztályok, vidékek szerint, sőt időnkint is változó. Zsarnoka a színháznak és színésznek, mely kegyetlen és kíméletlen, de a végletekig elnéző is tud lenni. Kiszámíthatatlan a beszámíthatatlanságig. Szeszélyes, szeret mulatni, nevetni, nem szereti, ha észreveszi, hogy nevelni akarják, de rabja a divatnak és divatos stílusoknak is. Kedvelt stílusának kialakításában a többi művészettől elkülönített utakon halad. Érzékeny, izlése hullámzó. Szeret — részint kényelemszeretetből, részint, mert ez elegáns és megjelenését észre tudja vettetni a többi megjelentekkel, bármennyire zavarja is ezeket — későn járni. A fővárosban rendőri intézkedésre volt szükség, hogy jobb szokásokra tanítsák. Olykor a legkisebb humort is zajos nevetéssel kíséri: a nevető közönség, minden sikerült játékot tapssal jutalmaz: a jó közönség; máskor pedig szegény színész beleizzadhat, nem sikerül a közönséget felmelegíteni, vagy csak a legkisebb mosolyt is ajkára csalni. Ez a: hűvös közönség, az u. n. skótok (L. o.). Nagyon kellemetlen a: köhögős közönség, amely különösen a nedves őszi, vagy hűvös tavaszi napokon az élvezhetetlenség zavarja az előadást és a színelőadás összes finomságai az arc elé tartott zsebkendőkbe vesznek. Mindenesetre a legnehezebb megvívható vára színháznak, színésznek egyaránt, mellyel a színház, a kegyeiért versengve, állandóan hadilábon áll. Rettegett ezerszemű Cézár (L. o.), amely csak behódolást ismer és ha a színpad valamely kiválósága mégis térdre kényszeríti, mégis óvja a látszatot, mintha ő lenne a kegyes jóakaró és a színpadi csillag a kegyelt. Mindent elnéz annak, akit a kegyeibe fogadott, de jaj annak, aki a kegyeiből kiesik. Általában nevezik publikumnak is (L. o.). Régebben: „néző”-nek (L. o.) hívták. Igen nagy a különbség a fővárosi és vidéki közönség között. A fővárosi közönség erősen impresszionista, nagyon fontos előtte az első megjelenés, a rokon-szenves külső, még a cselszövő szerepé-